



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 450-02/16-3/ EPA 1241-VII
Ljubljana, 27. maja 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Letnemu poročilu Državne revizijske komisije za leto 2015

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 72. seji 25. maja 2016 obravnavala Letno poročilo Državne revizijske komisije za leto 2015, EPA 1241-VII EPA (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Predlagatelj je predstavil poročilo Državne revizijske komisije za 2015. Državna revizijska komisija je obravnavala 338 zadev, vrednost obravnavanih sporov je zanašala okoli 1 milijarde in 800 milijonov evrov in se je v primerjavi z 2014 povečala za 26%. Od vseh vloženih revizijskih zahtevkov jih je bilo odobrenih 39%, ostali so bili zavrnjeni, zavrženi ali ustavljeni, podrobnosti o postopkih so v prilogah poročila. Od vseh revizijskih zahtevkov je bilo 40 takšnih, ki so bili financirani iz EU sredstev, 14 je bilo na Državni revizijski komisiji ugodeno.

Predlagatelj je izpostavil, da je večina zahtevkov za revizijo vložena zoper odločitve po oddaji naročil, takšnih je kar 78%, bistveno manj pa je revizijskih zahtevkov vloženih pred oddajo naročil, npr. v zvezi z razpisno dokumentacijo ali povabilom k oddaji ponudb. S stališča konkurenčnosti in širjenja ponudbe je to problematično, saj so revizije pred oddajo ponudb tiste, ki omogočajo, da subjekti, ki ne morejo sodelovati v postopku naročanja to možnost pridobijo. Po oddaji naročil ostanejo samo še tisti subjekti, ki z uvršanjem v postopke javnih naročil nimajo težav. Prva faza pritožbe pa omogoča preverjanje zahtev v naročilu tudi manjšim ponudnikom, ki lahko dokazujejo, da so npr. referenčne zahteve naročnika nesorazmerne in jih manjši ponudniki ne morejo zadostiti. Na to problematiko so opozorili tudi Ministrstvo za javno upravo (MJU) in MJU pripravlja analize v zvezi s konkurenčnostjo ponudnikov po regijah, kjer so že zaznali problem istih ponudnikov. Javnost pri nas meni, da se postopki javnih naročil dolgi zaradi pritožb ponudnikov in se zato veliko govori o omejevanju pravnega varstva ponudnikov. V pristojnost Državne revizijske komisije sodi 5-6 tisoč javnih naročil, od tega se za 5% naročil vložijo revizija. Glede na analizo Državne

revizijske komisije (analizirali so 10 največjih revizijskih postopkov v 2015) je povprečna dolžina postopka pravnega varstva, torej revizijskega postopka 11 dni, medtem, ko celoten postopek pri naročniku traja povprečno 313 dni. Mednarodni podatki povedo, da je postopek pravnega varstva v Sloveniji najkrajši izmed vseh držav EU. Zastoj v postopkih javnega naročanja zato ne nastane zaradi možnosti pravnega varstva. Največ zahtevkov za revizijo je bilo vloženih na podlagi Zakona o javnem naročanju, bistveno manj na podlagi Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev. Glede na naročnika je bilo največ postopkov začeti v zvezi s postopki javnega naročanja drugih oseb javnega prava (110), sledili so postopki v zvezi z javnim naročanjem državnih organov RS (94). V poročilu je nabor nekaterih najbolj tipičnih kršitev zaradi katerih je bila razveljavljena odločitev naročnikov. Kršitve vezane na oblikovanje pogojev so še vedno najpogostejše, spori se pojavljajo na področju referenc in pri dopolnjevanju ponudb, bistveno manj jih je bilo v zvezi z oblikovanjem meril za naročila. Državna revizijska komisija je 2015 obravnavala 58 prekrškov, na novo je bilo sprejetih 70 zadev, to je 73% več kot 2014. V 2015 je izrekla za 102.000 evrov glob, najpogostejši prekršek pa je bil dajanje neresničnih izjav. Predlagatelj je izpostavil usklajeno pripravo Zakona o javnem naročanju, pri katerem je Državna revizijska komisija sodelovala že od začetka priprave. Predlagatelj je omenil, da je Slovenija med redkimi članicami EU, ki je direktivi EU s področja javnega naročanja uspela pravočasno implementirati v domačo zakonodajo.

Predstavniki Ministrstva za javno upravo se je strinjali z opozorili glede strukture zahtevkov za revizije s predlagateljem. Opozoril je, da opažajo, da gre v 25% primerov zahtevkov za revizije za naročila, ki so večja od 5 milijonov evrov, čeprav so ta naročila v povprečju gotovo enako dobro pripravljena kot manjša naročila.

* * *

Komisija je pohvalila dobro in pregledno pripravljeno poročilo Državne revizijske komisije in prakso, da so vse odločitve objavljene na njenih spletnih straneh.

Glede na to, da je bil v preteklem letu sprejet nov Zakon o javnem naročanju je komisijo zanimalo ali so v njem tudi novosti, ki bodo olajšale delo Državni revizijski komisiji. Predlagatelj je potrdil, da so se v fazi nastajanja Zakona o javnem naročanju (ZJN-3) intenzivno vključevali v njegovo nastajanje in je v njem veliko izboljšav. Omenil je lažje dopolnjevanje ponudb, ki jih je v fazi postopka javnega naročanja sedaj mogoče urediti vmes in ni potrebno več razveljaviti celotnega javnega naročila zaradi formalnosti, ki v ničemer ne načenjajo transparentnosti postopkov. Odpravljene so t.i. dodatne obrazložitve, uveljavljeno je obdobje mirovanja, poenostavitve so pri vročanju pošiljk, saj bodo rezultati javnih naročil objavljeni na portalu javnih naročil in podobno. Vse to bo skrajšalo postopke in verjetno tudi znižalo delež ugodenih zahtevkov za revizijo, saj bodo mnoge drobne formalnosti urejene že v fazi postopka javnega naročila.

Glede na mednarodne podatke so postopki revizije v Sloveniji najkrajši v EU, kar je po mnenju komisije zelo pohvalno, v povprečju postopek traja 11 dni. Zato je bilo na mestu opozorilo predlagatelja, da je v javnosti napačen občutek, da so postopki pravnega varstva, torej postopki zahtev za revizijo tisti, ki upočasnjujejo postopke javnih naročil. V pristojnost Državne revizijske komisije sodi 5-6 tisoč javnih naročil letno, od tega je na letni ravni vloženih okoli 300 zahtevkov za revizijo (5%), v tretjini primerov se zahtevkom ugotovi. Po mnenju predlagatelja je zato treba biti zelo pazljiv pri kakšnem koli oteževanju dostopa do pravnega varstva, bodisi z zaostrovanjem zakonodaje ali z višanjem taks, ki so že tako med najvišjimi v EU. Sistem pravnega varstva mora biti dostopen in ne sme postavljati ponudnikom takšnih ovir, da se sploh ne bodo pritožili, saj to lahko vodi tudi v zmanjšanje konkurence med ponudniki in se bodo na razpise prijavljali ves čas isti subjekti.

Že v prejšnjih poročilih je bila omenjena težava zaradi kratkih zastaralnih rokov za prekrške, zato je člane komisije zanimalo ali je ta pomanjkljivost z novim Zakonom za javnem naročanju odpravljena, saj gre v primeru javnih naročil tudi za zahtevne vsebine prekrškov. Predlagatelj je članom komisije pojasnil, da upajo, da se bo to uredilo v noveli Zakona o prekrških, v proceduro nastajanja novele se je Državna revizijska komisija že vključila.

* * *

Za poročevalca na seji matičnega odbora je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.